

Delavnica ŠOLA PRENOVE

Kdo dela na dediščini ?

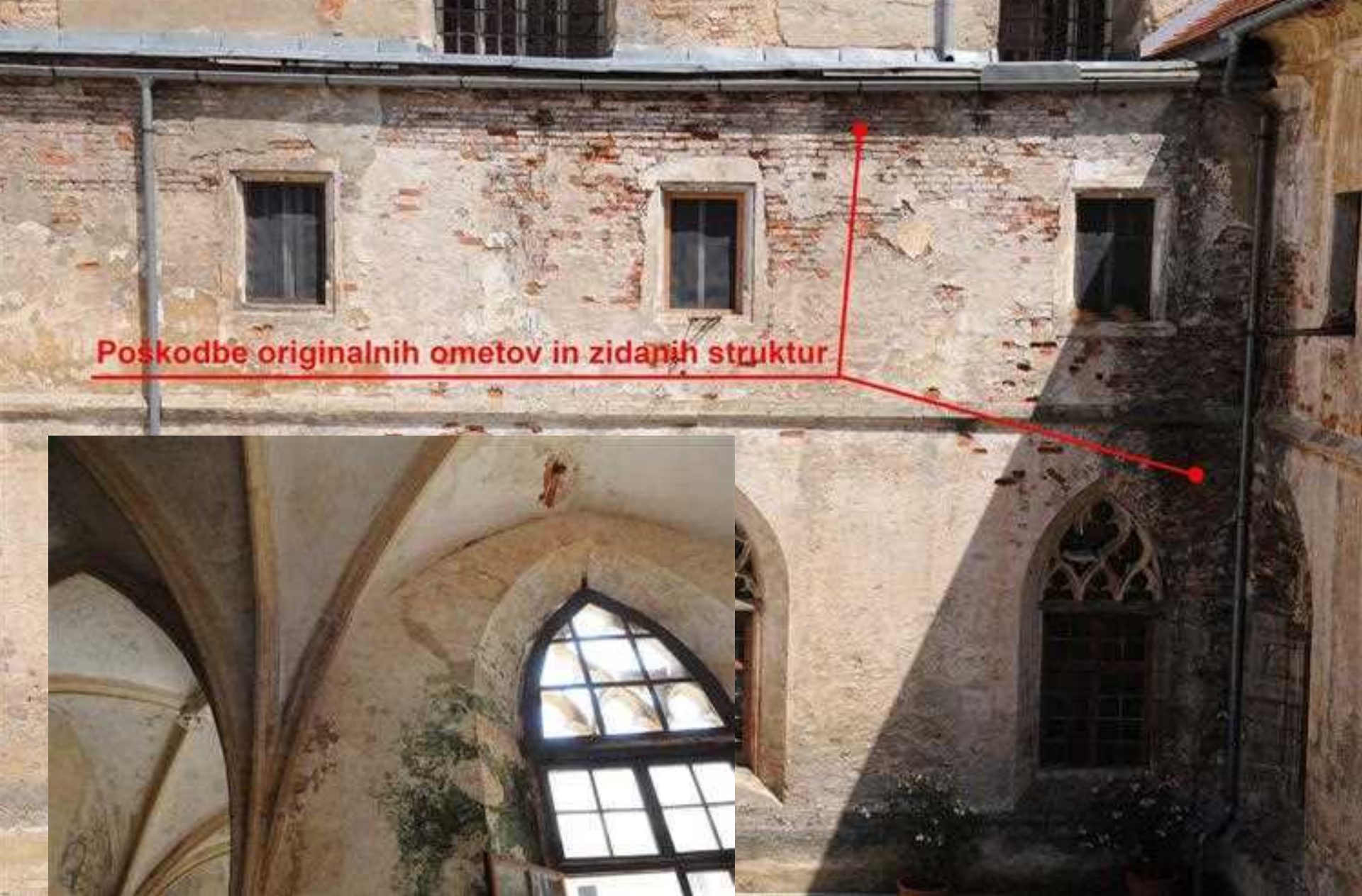
Ljubljana, 3. februar 2016

Robert Peskar

Ptuj – Dominikanski samostan

Konservatorski koncept prenove in predstavitev
konservatorske problematike: dileme, rešitve, izvedba

Poškodbe originalnih ometov in zidanih struktur

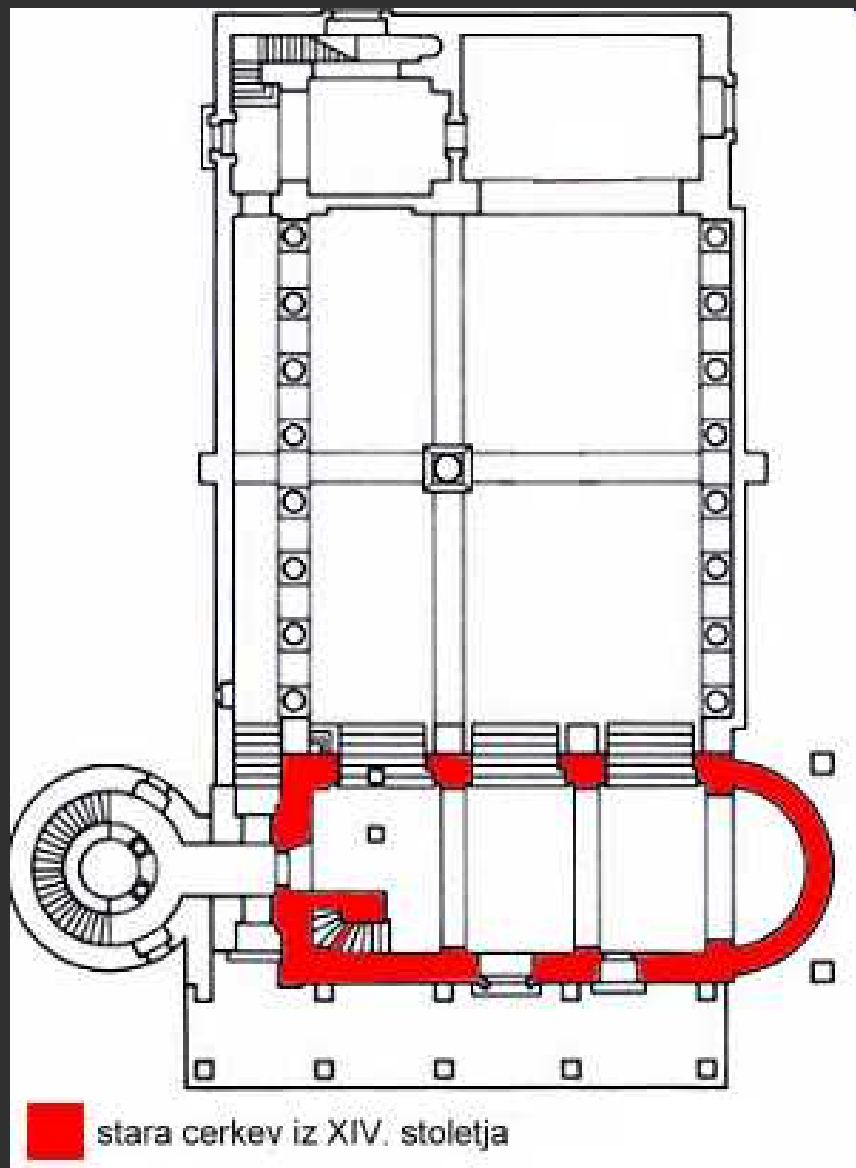
Križni hodnik: značilne poškodbe gotskih ometov in zidanih struktur zaradi večletnega stalnega zamakanja kot posledice slabega vzdrževanja in upravljanja

Novoodkrite stenske slike iz 17. stoletja v hodniku južnega trakta z novodobnimi poškodbami zaradi električne napeljave brez predhodnih raziskav

Osnovna določila iz Konservatorskega načrta in kulturnovarstvenih pogojev:

1. V cerkvi se vzpostavi prvoten enotni volumen prostornine.
2. Morebitno oblikovanje posebnih tribun za gledalce in oder naj se izvede s posebno (kovinsko) konstrukcijo, kar bi omogočilo tudi morebitno prezentacijo novoodkritih sestavin spomenika *in situ*.
3. Nove konstrukcije v cerkvi in drugod lahko v originalno strukturo, se pravi stene in tla, posegajo le v tistih segmentih, ki so že razvrednoteni.
4. Vse nove konstrukcije in ostali novi elementi naj pri oblikovanju upoštevajo sodobne smernice, in se v likovnem smislu podredijo originalnim sestavinam in spomeniški prezentaciji.
5. Za vertikalne komunikacije in dostope se uporabijo originalna stopnišča in dostopi, novi preboji oziroma prehodi skozi originalno strukturo so možni le izjemoma, pa še to le na mestih, kjer bodo izvedene detajlne raziskave in ki bodo nižje ovrednoteni.
6. Elektroinštalacij v stenah, kjer so ohranjeni starejši ometi, niso možne, možne so v tleh po predhodnih raziskavah.
7. Rušitvena dela naj se omejijo le na sekundarne predelne stene in zazidave, ki so zaradi različnih funkcij razvrednotile samostan, pod pogojem, da se vse stene predhodno nadrobneje razišče.

Bogojina v Prekmurju, tloris današnje cerkve z označbo obsega prvotne cerkve in fotografija stanja romanske cerkve z gotskim zvonikom pred Plečnikovimi posegi

Ljubljana, dvorišče nekdanjega samostana nemškega viteškega reda po Plečnikovih posegih

Pariz, Louvre, piramida kot zgradba novega vhoda v muzejski kompleks
(avtor: Ieoh Ming Pei, 1989)

Albertina na Dunaju z novim nadstreškom

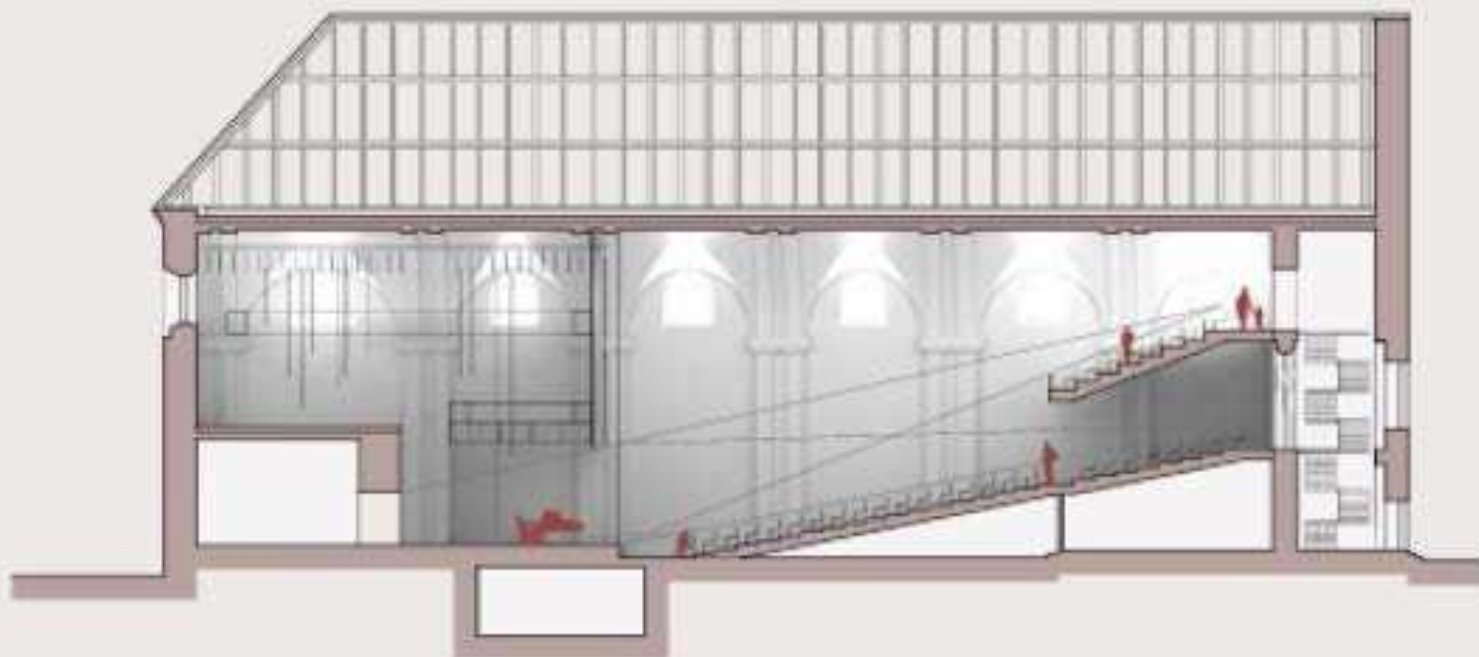

Perchtoldsdorf pri Dunaju: srednjeveška trdnjava avstrijskih vojvod

Maketa zmagovalne natečajne rešitve arhitekturnega biroja Enota

Predlagani posegi v notranjščini cerkve: osrednja tribuna in balkon (prerez)

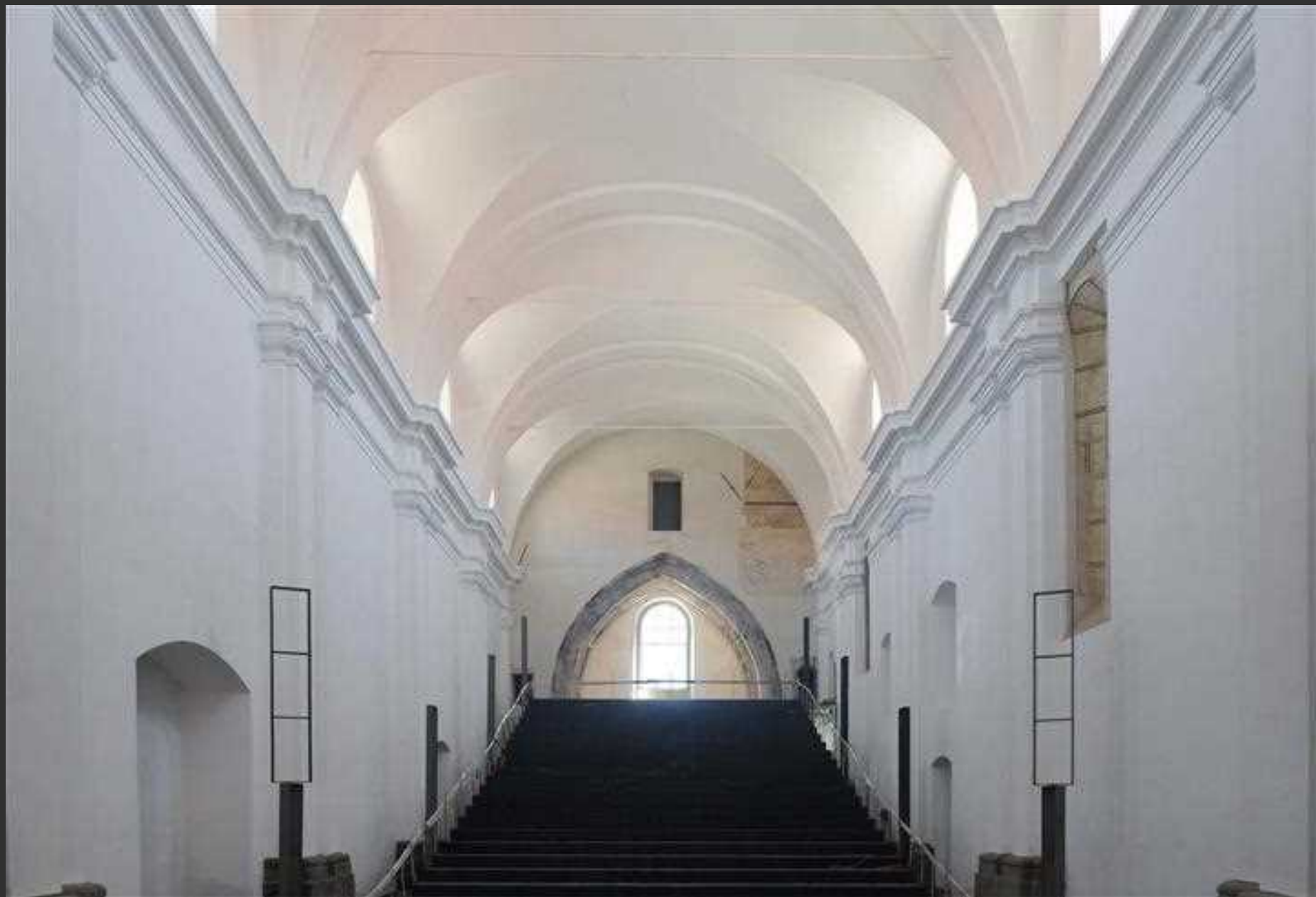
Notranjščina cerkve proti vzhodu: stanje med odstranitvijo etažne konstrukcije

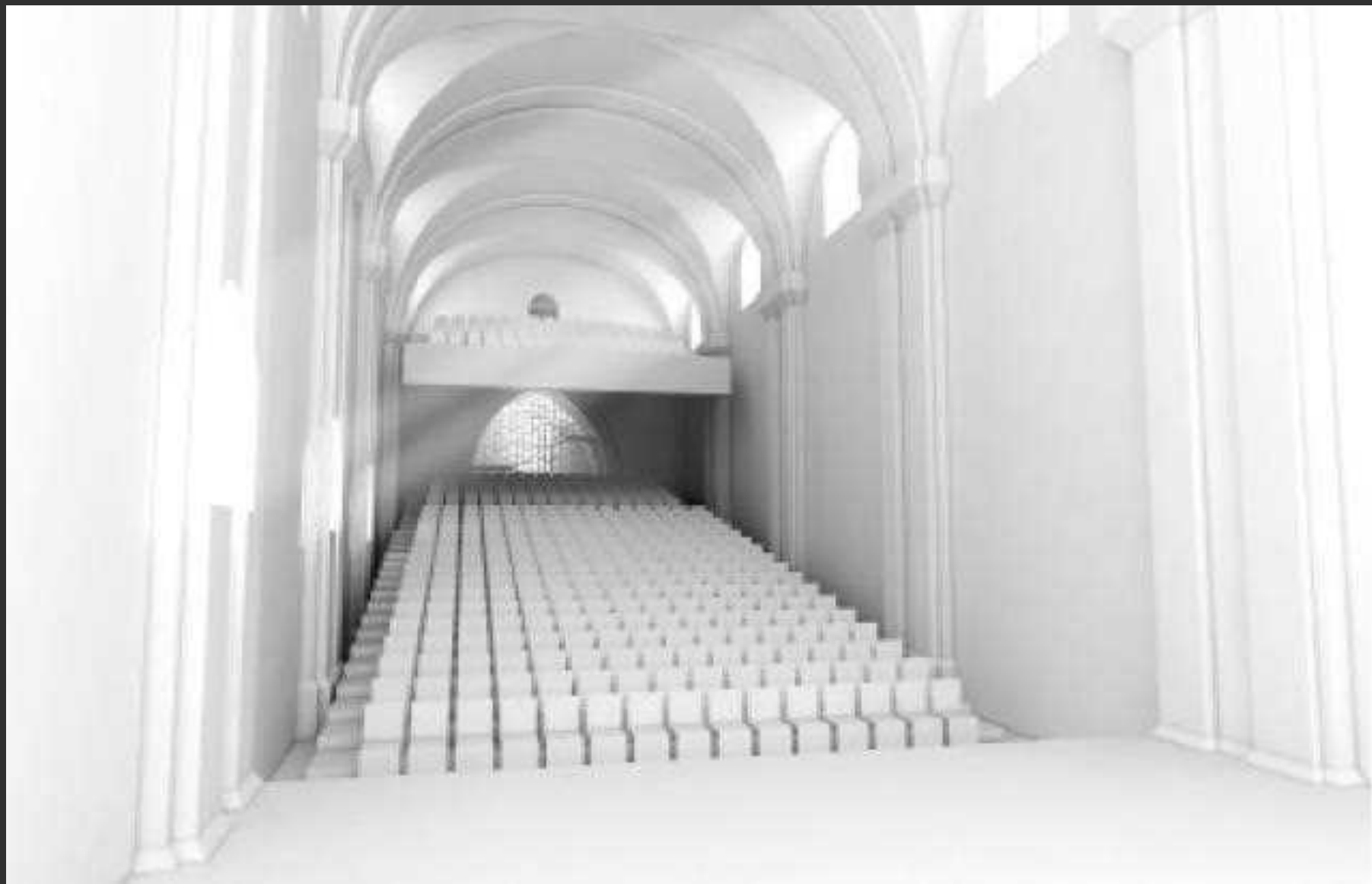
Notranjščina cerkve z zahodne in vzhodne strani med izvedbo arheoloških raziskav

Prezentacija delno odprtega romanskega okna v južni steni ladje s fragmenti srednjeveških stenskih poslikav po restavratorskih posegih baročne členitve

Pogled v ladijsko prostornino proti vzhodu med obnovo (stanje 15. maja 2013)

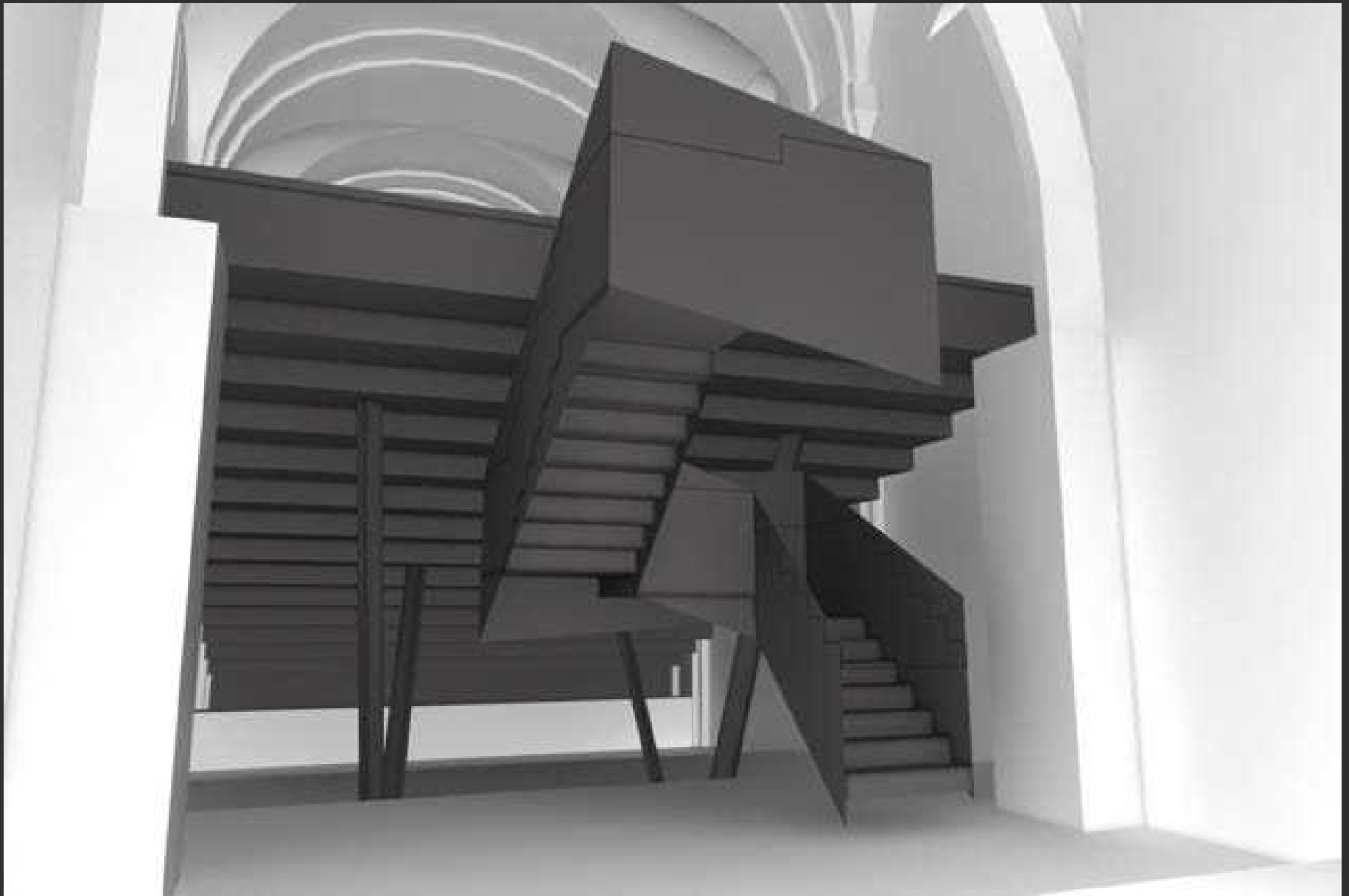

Vizualizacija notranjštine cerkve izbrane natečajne rešitve biroja Enota d.o.o.

Ptuj, minoritska cerkev: pogled v notranjščino proti vzhodu (stanje pred letom 1945)

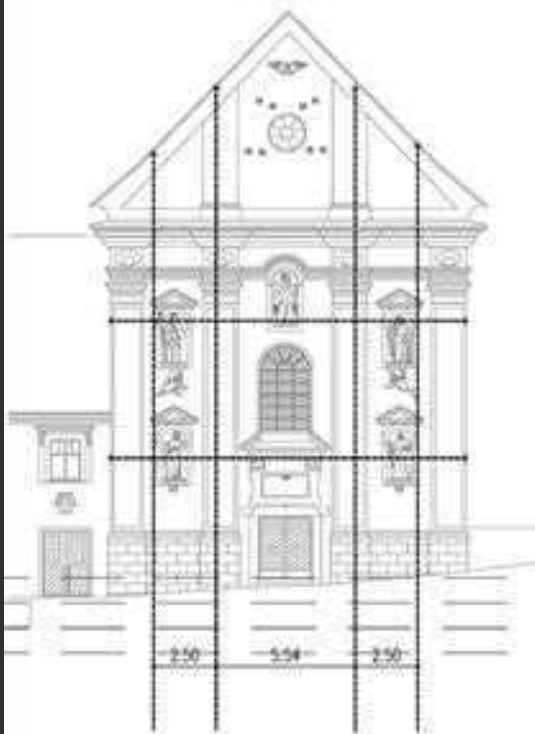

3D model predlaganih požarnih stopnic s tribune v vzhodnem delu cerkve

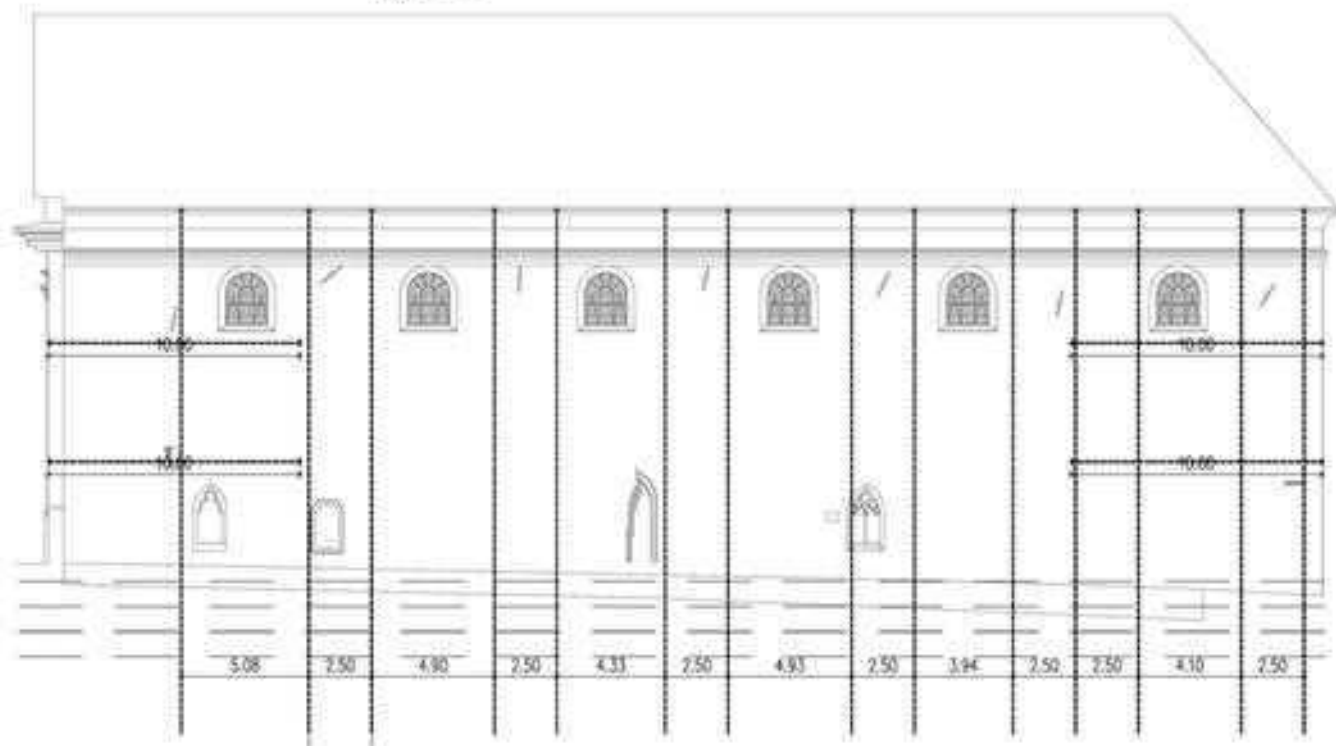

Notranjščina vzhodnega dela cerkve pod tribuno s prezentacijo arheoloških najdb

pogled d-d

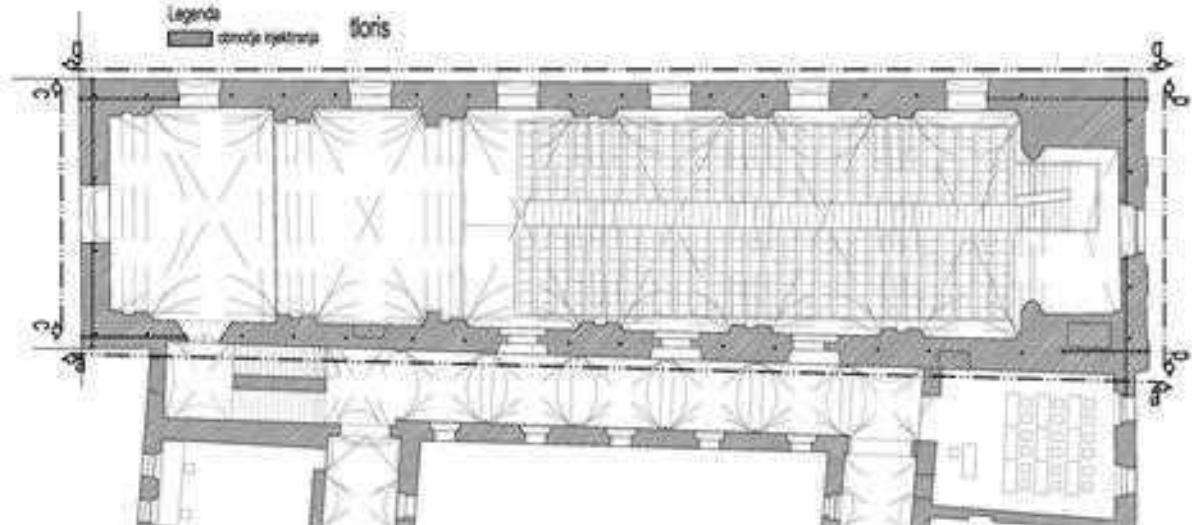
pogled b-b

Legenda

območje injektiranja

tloris

Načrt predvidene statične sanacije cerkve z obsegom injektiranja in namestitve dolgih perforiranih sider

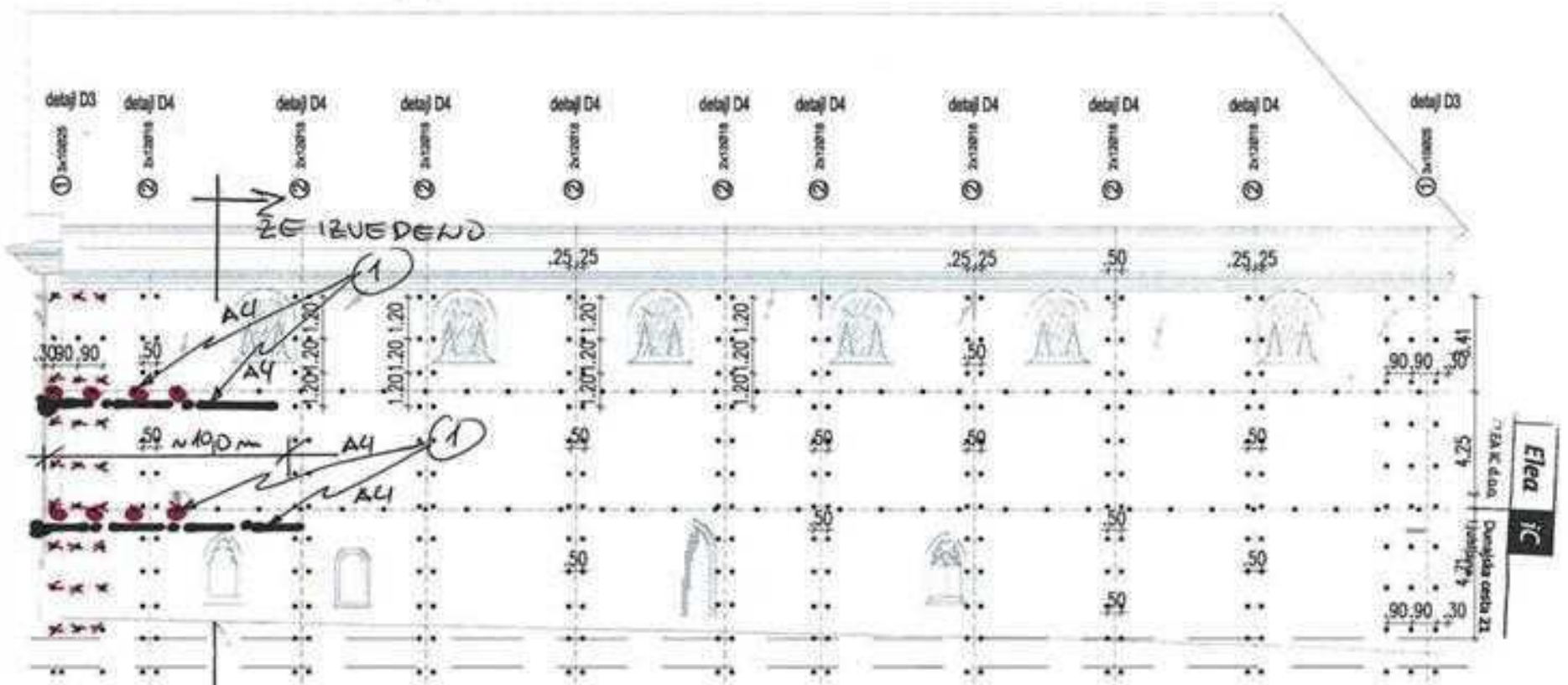
X... SIDRA SE NE IZVEDEJO

●... SIDRA SE VRTAJO IZ ZUNANJE STRANI ALI NADOMESTIJO S

PERFO SIDROM

--- NADOMESTNO PERFO SIDRO

pogled b-b

Delno realiziran načrt statične sanacije - pozicije sider in obseg injektiranja skupaj z vrsto injekcijske mase so se morali prilagoditi srednjeveškimi stavbnimi členom (romanska in gotška okna), gotskemu obočnemu sistemu v vzhodnem delu cerkve in ostankom evidentirane srednjeveške poslikave

Letnica 1895 kot datacija zaključka izdelave lesene strešne konstrukcije

Nova strešna konstrukcija in statična utrditev
vzhodnega pročelja

Pohod sv. Treh kraljev, novoodkrite stenske slike iz sredine 14. stoletja v nekdanji zakristiji - stanje po posegih

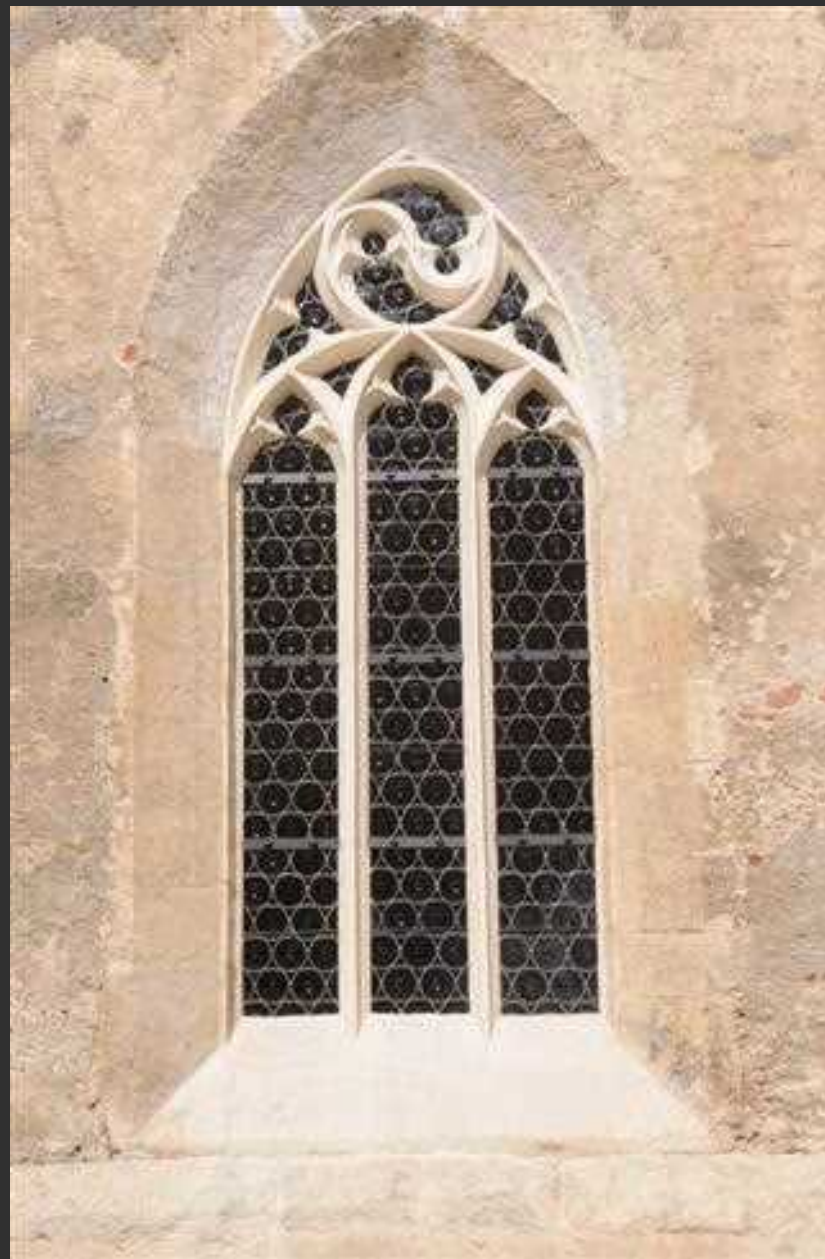
Oznanjenje v križnem hodniku, angel, okoli 1520, stanje pred in po retuši

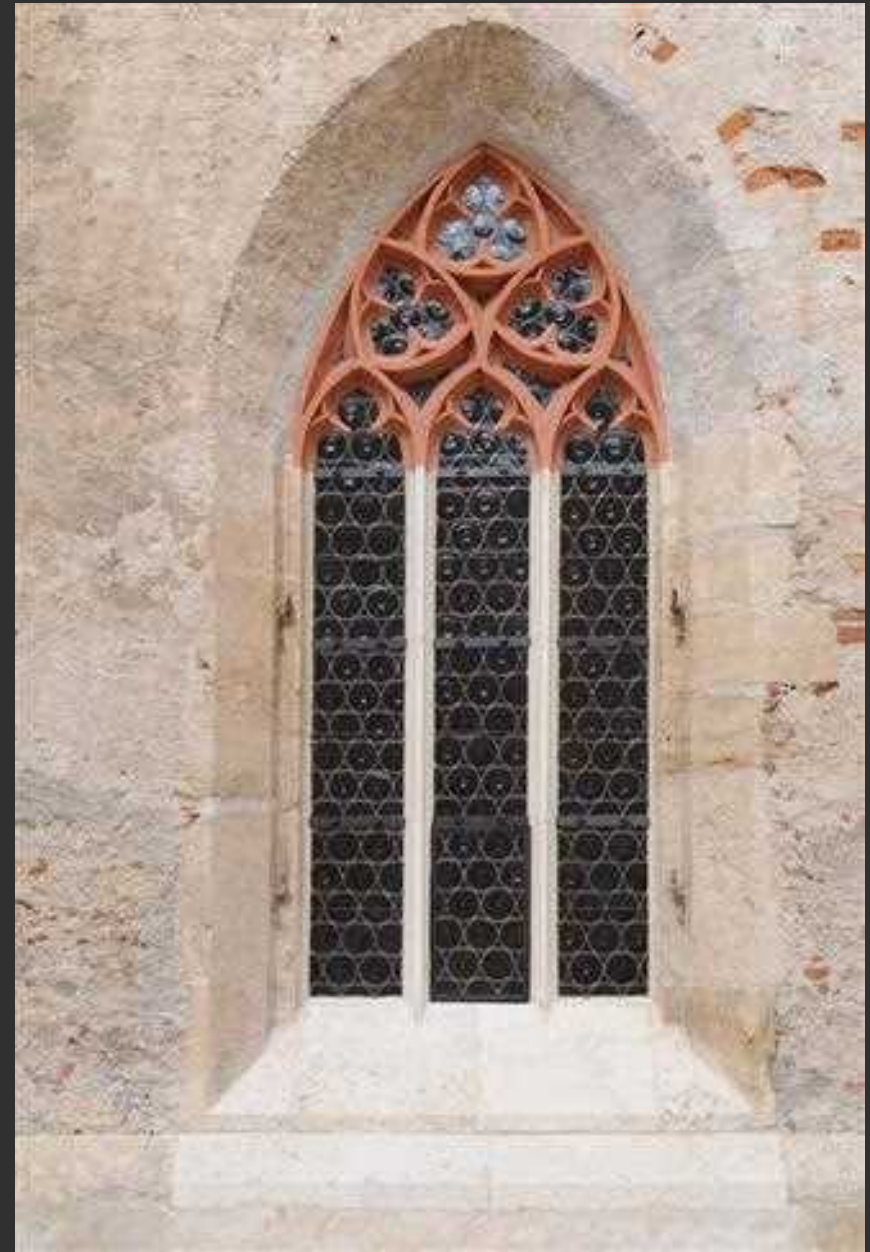
Krogovičje drugega okna severnega kraka je po letu 1885 doživelo kvalitetno restavriranje: poškodovani del izdelan iz svetlega peščenjaka

Krogovičje okroglega okna je izdelano iz svetlega peščenjaka verjetno okoli 1900, profil krogovičja ne dopušča gotske zasteklitve

Drugo okno v zahodnem kraku pred in po posegu

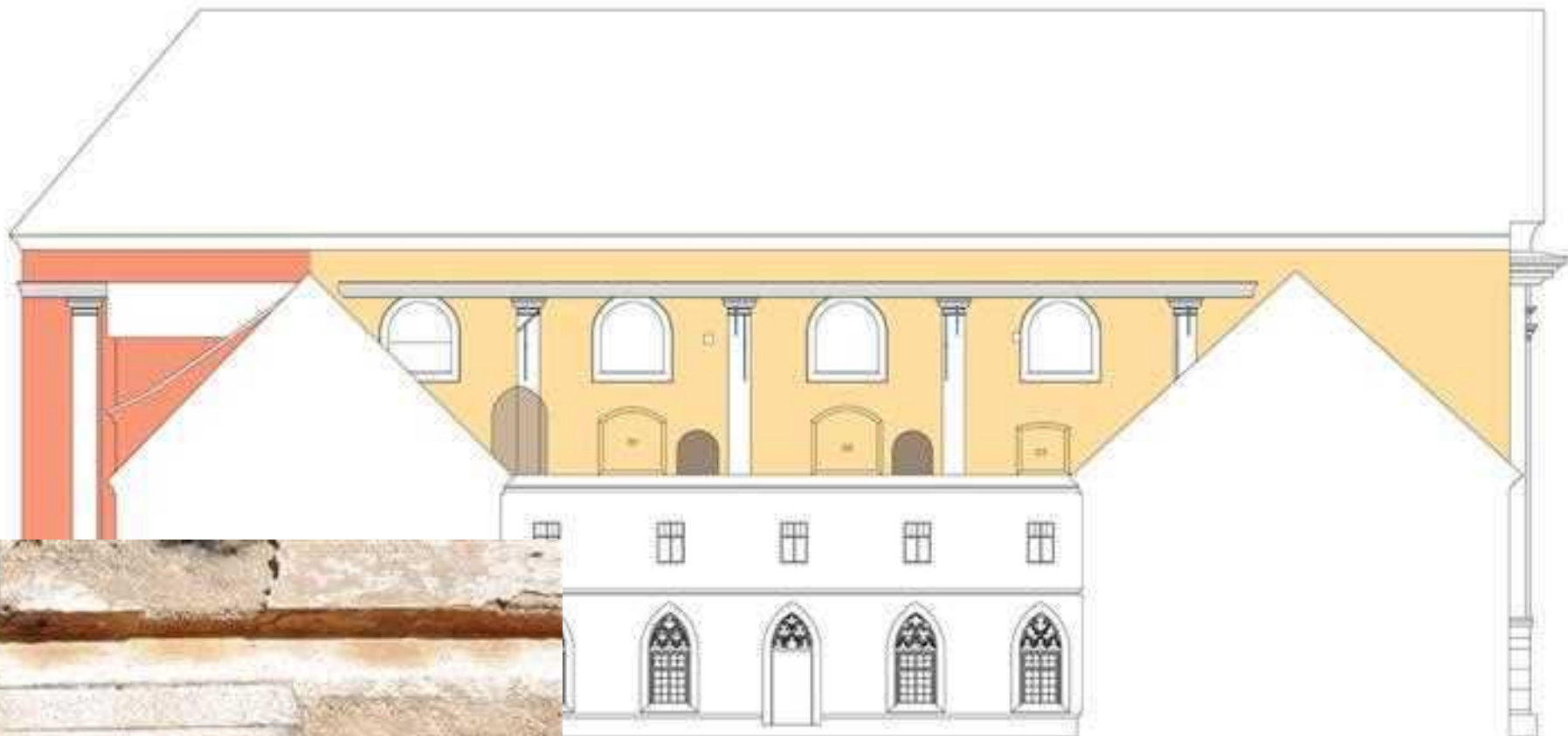
Okno z originalnim opečnim krogovičjem pred in po posegu

Zahodni krak križnega hodnika po konservatorsko-restavratorskih posegih

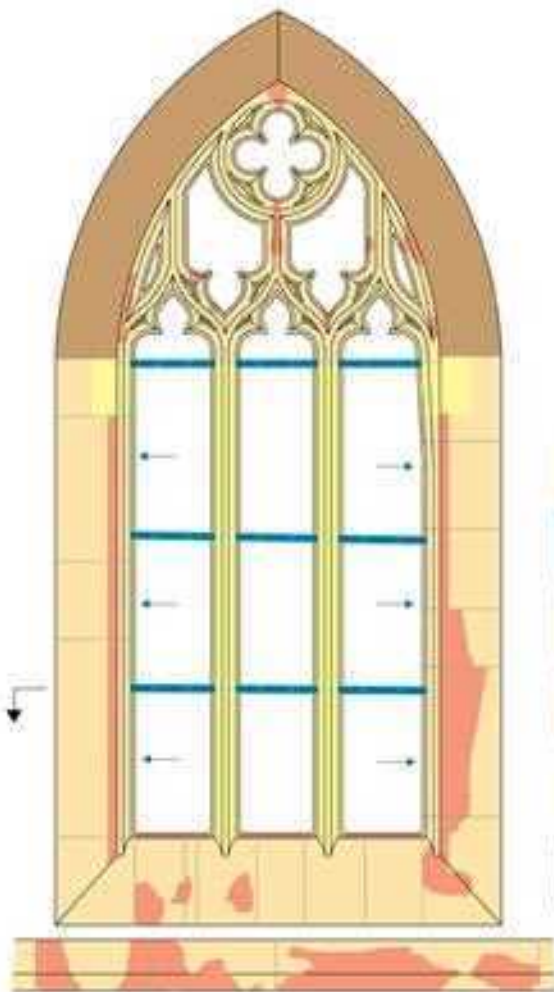

Odkrite in dokumentirane različne vrste opek NF in tlakovcev: vsi tipi opek so bili izmerjeni, locirani in poskusno datirani (tlakovci niso bili odkriti na prvotnih mestih)

Fragment baročne arhitekturne poslikave z naslikanim kapitelom pilastra na zaglajenem ometu, osnovni oker ton stene je izveden na zaribanem ometu, ki omogoča rekonstrukcija prvotne barvne podobe v obdobju baroka. Levo ton današnje obnovljene fasade.

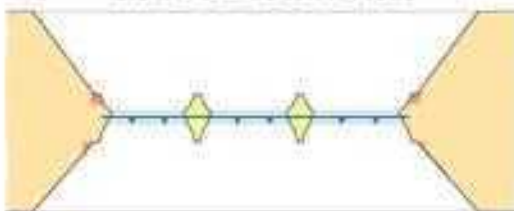
FRONTALNI POGLED IZ ATRIJA

LEGENDA

- ORIGINALNA STRUKTURA PEŠČENJAK
- NOVE KOVANE PREČKE ORIGINALNA POZICIJA
- UNIČEN ORIGINALNI OMET NOV APNENI OMET
- POŠKODBE ORIGINALNE STRUKTURE KITANO
- POŠKODBE ORIGINALNE STRUKTURE NOVI KOSI PEŠČENJAKA
- POZICIJA ORIGINALNIH ZAVETROVALNIH PALIC

PREREZ OSTENJA

Prerez

Pogled s prednje strani

- Ostenje ali stebrič iz peščenjaka - del originalne strukture
- Malta za pritržitev vitraja na ostenje
- Ploščato železo - del originalne strukture
- Kovinsko uho s predtino - del originalne strukture
- Kovinska zagozda
- Ploščato železo
- Steklo - vitraj

0 3 cm

Okno v vzhodnem kraku križnega hodnika: dokumentiranje stanja s prikazom restavratorskih posegov

Lesena strešna konstrukcija zahodnega samostanskega trakta bo nadomeščena z novo kovinsko konstrukcijo

Streha zahodnega samostanskega trakta med izvedbo 2. faze prenove

Koristi obnove

1. številna nova odkritja in posledično višji (celo mednarodni) pomen spomenika
2. zagotovljena njegova celostna ohranitev
3. predvidena boljša javna dostopnost
4. nova delovna mesta
5. istočasna prezentacija najdb *in situ* in funkcioniranje cerkve kot dvorane
6. izboljšani postopki dokumentiranja
7. znanstvene raziskave in objave

Negativni posegi

1. izgubo manjšega dela originalne strukture (preboji v zidovje, vrtine)
2. moteča interpolacija tribune in stopnišča v enotno baročno prostornino
3. izguba 85 % originalne lesene strešne konstrukcije na cerkvi in samostanu
4. Preveliki kontrasti med novimi elementi in originalnimi strukturami